MEI 2024

SPELEN EN BEWEGEN
JONG GELEERD, IS OUD GEDAAN

Speel- en beweegbeleid 2024-2030

GEMEENTE ETTEN-LEUR

WWW.ETTEN-LEURMAKENWESAMEN.NL

Voorwoord

Kinderen zijn graag buiten om samen te spelen, elkaar te ontmoeten, te ontdekken en te ravotten. Dagelijks vrij kunnen spelen is een basisvoorwaarde om gezond en positief op te groeien. We willen dat kinderen vroeg in aanmerking komen met spelen en bewegen, zodat het vanzelfsprekend wordt in hun leefstijl. Gemeente Etten-Leur wil hier veel kansen en mogelijkheden voor bieden. En die willen we vastleggen. Voldoende groene plekken om ruime, veilige en uitdagende speel- en beweegplekken te hebben en te behouden is daarbij het doel. Ruimte voor ieder kind, iedere jongere, iedere inwoner.

Het beleidsplan spelen en bewegen wat voor u ligt, heeft de ambitie om alle kinderen van Etten-Leur later in hun leven terug te laten kijken op een tijd waarin ze met ontzettend veel plezier hebben kunnen buitenspelen. De uitdaging die voor ons ligt betreft niet alleen kinderen en jongeren, maar al onze inwoners. Zo is het ook voor ouderen van belang om te blijven bewegen, elkaar te ontmoeten en daarmee te werken aan hun gezondheid. Voor iedereen willen we genoeg ruimte, weinig barrières en aantrekkelijke plekken in een groene omgeving die iedereen uitdaagt.

Onze ambitie is een inclusieve speelcultuur met meer samenspeelplekken, diversiteit in speelplekken en betere toegankelijkheid voor iedereen. Daarvoor kijken we samen met wijkbewoners, scholen en andere betrokkenen naar de samenhang in een wijk of buurt.

We kijken altijd naar de meest kwetsbare gebruikers zoals kinderen, inwoners met een beperking en ouderen. Het uitgangspunt is dat als een speelplek goed is voor de meest kwetsbare groepen, die plek voor iedereen fijn is. Om onze aanpak en de nieuwe ambities waar te kunnen maken hebben we het aflopen jaar een uitgebreid participatietraject doorlopen, wat ons mooie input opleverde. Participatie staat hoog in het vaandel in dit beleidsplan en bij de uitvoering van de wijkspeelplannen. We betrekken inwoners, kinderen, jongeren, jongerenwerk, ouderen, scholen en kinderdagverblijven.

We bedanken iedereen die deelnam aan het participatietraject. Jullie hebben bijgedragen aan het tot stand komen van dit beleidsplan en de komende uitvoering ervan. Samen bouwen we door aan een positieve toekomst voor iedereen in Etten-Leur.

Met vriendelijke groet,

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Jean-Pierre Schouw
Wethouder openbaar gebied Etten-Leur

Inhoudsopgave

Voorwoord
Inhoudsopgave
Leeswijzer

1. Inleiding 4
   - Waarom een nieuw beleidsplan?
   - Participatie: wat hebben we afgesproken in de startnotitie en hoe is het participatietraject verlopen?
2. Hoe is het nu en wat zijn de ontwikkelingen? 5
   - Huidige situatie
   - Kaders en ontwikkelingen
3. Visie en doelstellingen/beleidsambities 9
   - Wat is onze visie? Hoe past dit binnen het raadsprogramma en college uitvoeringsprogramma?
   - Onze beleidsambities 2024 – 2030 en hoe voeren we deze uit?
4. Financiële paragraaf 13
   - Investeringen
   - Beheer en onderhoud
5. Samenvatting 15

Bijlagen

1. Doelgroepen 16
2. Beoordelingsschema's veldwerk 17
3. Onderzoeksresultaten veldwerk per wijk 19
4. Indeling van verschillende speelplekken 22
5. Enquête resultaten 23
6. Schema wijkspeelplannen en bovenwijkse voorzieningen 27
7. Kaders nieuwbouw 28

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 geven we antwoord op de vraag waarom er een nieuw beleidsplan spelen en bewegen moet komen. Tevens informeren wij u over het doorlopen participatietraject wat is beschreven in de 'Startnotitie Beleidsplan Spelen en Bewegen' die in november 2023 door de gemeenteraad is vastgesteld.
Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige situatie van de openbare speelruimte. Ook staan we stil bij wettelijke kaders en andere ontwikkelingen die van belang zijn voor een goed speel- en beweegbeleid.
In hoofdstuk 3 beschrijven we onze gemeentelijke visie op spelen en bewegen. Ook leggen we een relatie met het raadsprogramma en het college-uitvoeringsprogramma. Tevens treft u hier onze beleidsambities op het gebied van spelen en bewegen voor de beleidsperiode 2024-2030.
In hoofdstuk 4 staat een overzicht aan van de financiële consequenties van dit beleidsplan.
In hoofdstuk 5 vatten we alles nog even kort samen.

1. Inleiding

1.1 Waarom een nieuw beleidsplan?

Het oorspronkelijke speelbeleidsplan dateert van 2000, waarna er in 2015 nog een uitvoeringsnotitie spelen volgde. Hoogste tijd dus om het speel- en beweegbeleid te actualiseren. Overigens zijn er elementen uit deze oudere notities die door een ieder nog steeds gewaardeerd worden. Dit geldt met name voor de participatie, waarbij wijkbewoners en wijkverenigingen een belangrijke rol spelen en stem hebben in de speelplannen per wijk. Maar zeker ook bij bovenwijkse speelvoorzieningen samen met jongeren. Die betrokkenheid behouden we naar de toekomst. Spelen en bewegen is tenslotte voor en met de inwoners van Etten-Leur.

Andere argumenten die aanleiding geven voor actualisatie zijn:

- Het SamenSpeelAkkoord uit 2019: Betere toegankelijkheid en inclusiviteit zijn belangrijke criteria bij de herinrichting van speelruimte. We stimuleren samenspel voor kinderen met en zonder beperking.
- Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierin staat preventie centraal. Sporten en bewegen voor ouderen zijn preventieve activiteiten voor meedoen en gezondheid.
- We moeten de planning van de speelplannen per wijk herzien. Waar zijn de meeste toestellen op korte termijn aan vervanging toe? Hierbij brengen we de bijbehorende financiële middelen op orde.
- Vervangingen van toestellen zijn uitgesteld. Daarom komt er nu een piek aan in de vervanging van speeltoestellen in een aantal wijken. Dit vraagt om flexibiliteit in het beschikbare budget.
- Spelen en bewegen moet vanaf de start een item zijn bij nieuwbouwprojecten om diversiteit en uitdaging in toestellen te waarborgen en om versnippering van speelruimte te voorkomen.

1.2 Participatie

In november 2023 is de ‘Startnotitie Beleidsplan Spelen en Bewegen’ door de gemeenteraad vastgesteld. Het participatietraject zoals hierin beschreven is uitgevoerd. We hebben een enquête uitgezet onder alle doelgroepen van onze inwoners, wat ons 672 reacties opleverde. Daarnaast spraken we met jongeren op scholen van KSE en Munnikenheide College. Dit alles leverde ons zeer bruikbare informatie op wat tot dit beleidsplan leidde. Een samenvatting van de resultaten van het participatietraject staan in bijlage 3 en 4.

Zoals door de wethouder in het voorwoord genoemd geven we altijd vorm aan participatie van wijkbewoners wanneer we de speelplannen per wijk voorbereiden en uitvoeren. We betrekken inwoners, kinderen, jongeren, jongerenwerk, ouderen, scholen en kinderdagverblijven. Samenwerking werkt heel goed en dit blijven we doen.

2. Hoe is het nu en wat zijn de ontwikkelingen?

In dit hoofdstuk bespreken we het huidige voorzieningenniveau voor spelen en bewegen, de huidige aanpak door middel van speelplannen per wijk en bespreken we het beheer en onderhoud. Tevens staan we stil bij een aantal wettelijke kaders en ontwikkelingen op het vakgebied spelen en bewegen.

2.1. Hoe is de speel- en beweegruimte georganiseerd?

Etten-Leur heeft in totaal 673 speeltoestellen verdeeld over 143 speelplekken, verdeeld over 13 Etten-Leurse wijken: Baai, Banakkers, Centrum Oost, Centrum West, de Grient, de Keen, de Streek, Etten-Leur Noord, Grauwe polder, Hoge Neerstraat, Hooghuis, Sanderbanken en Schoenmakershoek. Daarnaast zijn er 12 bovenwijkse voorzieningen; 5 kunstgrasvelden, 4 multicourts, 2 calisthenicsparken (beweegtoestellen voor jong en oud) en de skatebaan. Dit zijn speel- en beweegplekken die een bredere doelgroep aanspreken en waar mensen ook van buiten Etten-Leur naar toe komen. Andere belangrijke voorzieningen zijn:

1. De schoolpleinen; hiervan zijn de meeste openbaar. Alle basisscholen mogen momenteel een plan indienen voor de aanleg van een nieuw (groen) schoolplein, met het verzoek tot cofinanciering. De gemeente bekijkt deze plannen met adviseurs op het gebied van o.a. de wijk, spelen, groen, verkeer en duurzaamheid. Dit project is recent opgestart en staat daarom niet in dit beleidsplan;
2. Beweegtuin bij het Withof en fitnesscentrum J&T gevestigd in wijk Banakkers. Deze is opgezet d.m.v. sponsoring, waaronder de gemeente.
3. Buitenspeeltuin de Hoge Neer; de speeltuinstichting organiseert leuke activiteiten. Ook zorgen zij voor de inrichting van de speeltuin met speeltoestellen. De gemeente verricht het beheer en onderhoud van de speeltoestellen en groen.

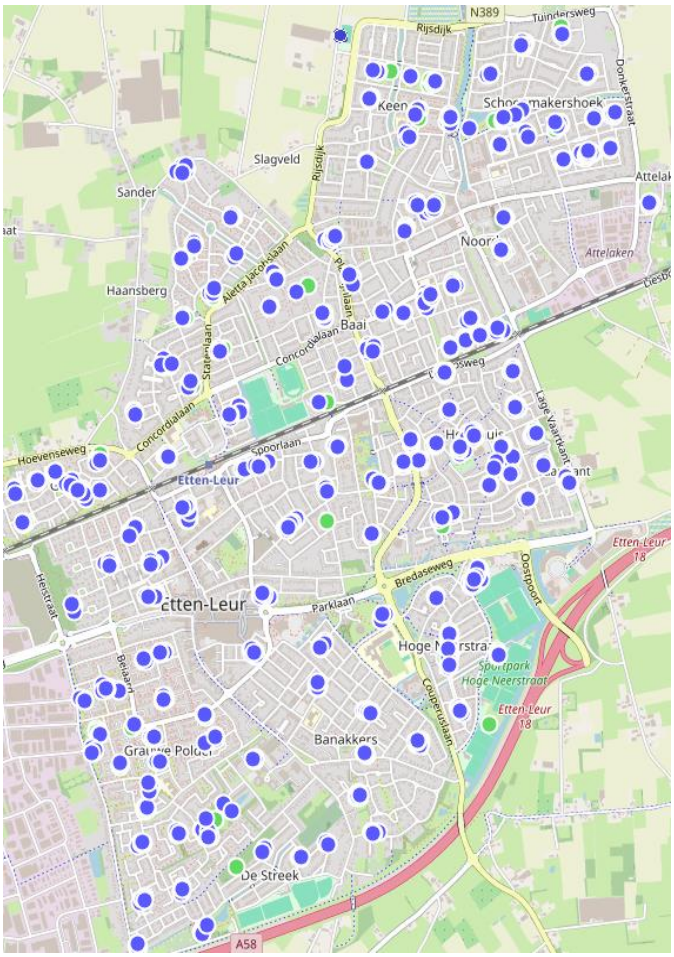

Afbeelding 1: De verdeling van speel- en beweegvoorzieningen in de gemeente Etten-Leur. Vrije speelruimte is in de meeste wijken in Etten-Leur voldoende aanwezig, zoals grasvelden, groenstroken, verkeerluwe straten en brede stoepen (zie veldonderzoek). Richting het centrumgebied is er minder vrije speelruimte. Hier zijn goed ingerichte speel- en beweegplekken van nog groter belang.

2.2 Huidige aanpak speelplannen per wijk

Iedere wijk is eens per 7 á 10 jaar aan de beurt voor het wijkspeelplan. We bekijken samen met wijkbewoners alle speel- en beweegplekken in de wijk en vervangen de toestellen die aan vervanging toe zijn. De doorlooptijd van een speelplan is gemiddeld 9 maanden van de wijk in kaart brengen tot realisatie. Etten-Leur heeft 13 wijken. Dit betekent dat er het ene jaar 1 grote wijk aan de beurt is en het jaar erop 2 kleinere wijken. Na 7 tot 10 jaar is iedere wijk aan de beurt geweest en begint deze cyclus opnieuw.

Het budget wat beschikbaar is, is een vervangingsbudget met onderhoudsbudget. Hier zit geen ruimte in om uit te breiden. Dit gebeurt alleen bij uitbreiding van inwoners bij nieuwbouw. Tijdens de uitvoering van een speelplan is er ruimte om speeltoestellen uit te wisselen binnen de wijk, mocht daar behoefte aan zijn. Bijvoorbeeld omdat de samenstelling van een wijk wijzigt.

In de speelplannen houden we doelgroepen aan die aansluiten bij de fysieke en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en bijbehorende vorming van gedrag en spel. We willen dat kinderen vroeg in aanmerking komen met spelen en bewegen, zodat dit vanzelfsprekend wordt in hun verdere leefstijl en zij ook fit blijven als volwassenen en oudere. De indeling van doelgroepen staat in bijlage 1.

De bovenwijkse voorzieningen worden los van het speelplan opgepakt op het moment dat zij aan vervanging toe zijn, want dit valt niet altijd tegelijk. Zij zijn soms sneller aan vervanging toe vanwege de hoge gebruiksintensiteit en vergen vaak meer onderhoud.

2.3 Beheer en onderhoud

Het onderhoud van speeltoestellen en de bijbehorende ondergronden gebeurt secuur. Drie keer per jaar wordt er een operationele inspectie door eigen dienst uitgevoerd en één keer per jaar een veiligheidsinspectie door een erkend inspectiebedrijf. We brengen verbeteringen aan die uit deze inspecties voortvloeien met het beschikbare beheer/onderhoudsbudget. Tot slot dragen ook inwoners een steentje bij, door defecten te melden. Alle gegevens van beheer en onderhoud staan in een online beheersysteem. Hierin staan onder andere de afmetingen van het toestel, welke valdempende ondergrond eronder ligt en wat het geschatte vervangjaar met kosten is van een toestel.

Bij defecten aan toestellen bekijken we of de reparatiekosten in verhouding staan tot de nieuwwaarde en levensverwachting van het toestel. Bij disbalans in deze verhouding verwijderen we het toestel. Als dit gebeurt wanneer een wijkspeelplan niet aan de beurt is, is er geen vervangingsbudget voor deze wijk beschikbaar. Dan kan het voorkomen dat een toestel verdwijnt, totdat het speelplan van de wijk aan de beurt is. Het is namelijk niet realistisch om op toestelniveau te vervangen. Juist omdat we de participatie uitgebreid en dus per wijk willen aanpakken, doen we dit als onderdeel van het wijkspeelplan. We houden oog voor alternatieven. Door te kijken of er toch ruimte zit in het onderhoudsbudget of vervangbudget om een toestel eerder te vervangen.

2.4 Veldonderzoek

Om de huidige spreiding en het niveau van spelen en bewegen in Etten-Leur te bepalen is veldonderzoek uitgevoerd. Alle speelplekken zijn bezocht en beoordeeld, de beoordelingsschema's staan in bijlage 2. De onderzoeksresultaten staan in bijlage 3. Vervolgens hebben we de speelvoorzieningen opnieuw geordend om meer in te spelen op de behoeftes per leeftijdscategorie. Hierbij onderscheiden we blokplekken, buurtplekken, wijkspeelplekken, bovenwijkse speelvoorzieningen en trapveldjes. Nadere toelichting staat in bijlage 4.

2.5 Wettelijke kaders en ontwikkelingen

Hieronder zetten we enkele wettelijke kaders en ontwikkelingen in relatie tot spelen en bewegen op een rijtje. Dit zijn zaken waar we rekening mee moeten houden bij het nieuwe speel- en beweegbeleid.

2.5.1 VN Kinderrechtenverdrag

Het internationale VN kinderrechtenverdrag gaat over alles waar kinderen mee te maken kunnen krijgen. Van hun geboorte totdat ze achttien jaar zijn. Het kinderrechtenverdrag geeft belangrijke uitgangspunten en verplichtingen. Alles om ervoor te zorgen dat kinderen veilig kunnen opgroeien en zich optimaal kunnen ontwikkelen. Artikel 31 erkent het recht op 'rust, vrije tijd, deelneming aan spel en recreatieve bezigheden, passend bij de leeftijd van het kind'. Het recht op recreatie is geen 'luxe', spelen en bewegen is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind.

2.5.2 Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS2023)

Op 1 juli 2023 is de nieuwe Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen ingegaan. Inspecteurs van de NVWA (Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit) controleren of speeltoestellen zijn gekeurd door een aangewezen keuringsinstantie (AKI), of er sprake is van juist en voldoende beheer van de geplaatste toestellen en of veilig gebruik van de toestellen is geborgd. Zij nemen maatregelen als ze onveilige speeltoestellen aantreffen. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) is hier eindverantwoordelijk voor.
Er komt regelmatig de vraag uit de samenleving om als inwoner zelf speeltoestellen in het openbaar gebied te plaatsen. Deze wet maakt dat dit niet kan. De gemeente is verantwoordelijk voor alle toestellen in de openbare ruimte. En deze moeten dus aan strenge veiligheidseisen en de WAS voldoen.

2.5.3 VN Verdrag Handicap / SamenSpeelAkkoord en inclusieve speelruimte

Het doel van het VN verdrag Handicap is dat mensen met een beperking gelijkwaardig aan de samenleving kunnen deelnemen. Gemeenten hebben een belangrijke rol in de uitvoering van dit verdrag. Volgens het SamenSpeelNetwerk is samen spelen voor meer dan 100.000 kinderen met een beperking nog niet vanzelfsprekend. Negen van de tien speelplekken in Nederland zijn voor hen niet toegankelijk. Dit betekent dat zij niet goed mee kunnen doen met kinderen zonder beperking. Wanneer kinderen niet kunnen spelen zijn de gevolgen groot. Ze worden geremd in hun ontwikkeling, hebben weinig tot geen vriendjes in de buurt, ervaren dat ze er niet bij horen en voelen zich eenzaam. Daarom is het belangrijk dat dit SamenSpeelAkkoord eind 2019 is getekend door de branchevereniging Spelen en Bewegen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. In dit akkoord wordt gepleit voor betere toegankelijkheid en meer inclusiviteit op speelplekken om samenspelen door kinderen met en zonder een beperking te stimuleren.

2.5.4 Betrokkenheid bij nieuwbouw - Jantje Beton norm 3%

Bij de bouw van een nieuwe wijk of bij herontwikkeling van een bestaande wijk verandert de speelruimte in een buurt en daarmee de vraag/aanbod balans. De 3% speelnorm, ook wel bekend als de Jantje Beton norm, is een richtlijn voor gemeenten om minimaal 3% van de bebouwde oppervlakte (de totale oppervlakte dat door gebouwen, tuinen, infrastructuur e.d. wordt ingenomen) in woonwijken in te richten als speel- beweeg en verblijfsruimte. Stoepen en vergelijkbare openbare ruimte worden hierin niet meegeteld. Etten-Leur wil deze richtlijn aanhouden.

2.5.5 Een gezonde rookvrije leefomgeving

De landelijke campagne van het Longfonds, de Hartstichting en KWF Kankerbestrijding: 'Op weg naar een rookvrije generatie' heeft als doel opgroeiende kinderen te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van (mee)roken. Uit onderzoek blijkt dat als kinderen anderen zien roken, zij later zelf ook

sneller beginnen met roken. Rookvrij spelen is gezonder en veiliger. Het voorkomt brandwonden en het gevaar dat kinderen resten van sigaretten oppakken en in hun mond stoppen. Etten-Leur heeft binnen de gezonde leefomgeving als doel om de openbare ruimte rookvrijer te maken door het aanwijzen van rookvrije zones, zoals bij scholen, sportplekken en speelplekken.

2.5.6 Klimaatadaptatie en duurzaamheid

Het klimaat verandert en dat is ook te merken in onze gemeente. Er valt meer neerslag in de winter en de regenbuien in de zomer zijn intensiever. In de zomer hebben we te maken met hogere temperaturen, waardoor langere droge periodes ontstaan. Het stijgen van de omgevingstemperatuur kan leiden tot hittestress. Deze klimaateffecten worden de komende jaren steeds extremer. Daarom richten we de openbare ruimte in Etten-Leur klimaat adaptief in door bomen te planten die schaduw geven, CO2 opnemen en fijnstof afvangen. Het toepassen van waterdoorlatende verharding en het realiseren van natuurvriendelijke wadi's die regenwater opvangen leveren een bijdrage aan het verminderen van wateroverlast in woonstraten en speeltuinen. We plaatsen speeltoestellen zoveel mogelijk op een ondergrond van gras. Soms kan het niet anders in verband met de hoogte van een toestel, dat er een valdempende ondergrond onder moet liggen. Dan wordt een andere valdempende ondergrond gekozen, zoals bijvoorbeeld kunstgras.

2.5.7 Samen Gezond Leven Etten-Leur

In het plan van aanpak van Samen Gezond Leven Etten-Leur (2024-2026) (SGLE) heeft spelen en bewegen een grote rol. Het heeft namelijk invloed op de gezondheid van inwoners. Voldoende beweging heeft invloed op het gewicht, maar ook op hoe mensen in hun vel zitten. Zo hebben ook groene omgevingen en ontmoeting daar invloed op. Bewegen is voor senioren een belangrijk onderwerp. Gezond ouder worden vraagt om preventieve maatregelen. Er worden jaarlijks uitvoeringsplannen gemaakt voor SGLE. Op dat moment bekijken we de kansen op het gebied van spelen, bewegen en SGLE.
Naast deze wettelijke kaders en ontwikkelingen is een enquête gehouden onder Etten-Leurse inwoners om te bepalen wat we samen belangrijk vinden. De resultaten staan in bijlage 5.

3. Visie en doelstellingen/beleidsambities

Veldonderzoek, nieuwe ontwikkelingen rondom het vakgebied spelen en bewegen en de enquête onder inwoners zijn vertaald naar de Etten-Leurse visie en 4 beleidsambities.

3.1 Visie op spelen en bewegen

"**Spelen en bewegen is van belang voor ontwikkeling en gezondheid van ons allemaal. Een beweegvriendelijke openbare ruimte stimuleert jong en oud om naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten (sociale verbinding). Buitenspelen en bewegen is niet alleen leuk en goed voor gezondheid en ontwikkeling maar draagt bij aan motorische, creatieve en emotionele ontwikkeling.**

Met inclusief spelen dragen we ook bij aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Tot slot zijn ook aspecten als duurzaamheid, een goede spreiding en variatie in aanbod onderdelen van onze visie op spelen en bewegen."

Met een gevarieerd aanbod aan speelvoorzieningen, leren we kinderen samenspelen, uitdagingen aangaan, grenzen verleggen en hun talenten te ontwikkelen. Dagelijks vrij kunnen spelen en bewegen is een basisvoorwaarde om gezond op te groeien. Hierbij is het voor kinderen met een beperking even zo belangrijk om zich spelend te kunnen ontwikkelen, zelfvertrouwen te krijgen en vriendschappen op te bouwen met leeftijdgenootjes in de buurt. Door van jongs af aan samen te spelen, leren kinderen met en zonder beperking dat het vanzelfsprekend is dat iedereen meedoet. Samen spelen vormt de basis voor samen leven.

Ook voor ouderen is bewegen gezond. Zij blijven daardoor langer fit en kunnen langer meedoen. Ook voor hen leidt bewegen in de openbare ruimte tot sociale ontmoeting Een beweegvriendelijke openbare ruimte stimuleert jeugd en volwassenen om naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten, wat goed is voor het individuele welzijn, de verbinding onder elkaar en vitaliteit van onze inwoners.

Dit sluit één op één aan op **het raadsprogramma en college uitvoeringsprogramma 2022-2026**.
Daarin is opgenomen:
'Het spreekt voor zich dat in wijken voldoende groen, ruimte voor waterberging en infiltratie en speelvoorzieningen zijn. Dit om te zorgen voor een aangename woon- en leefomgeving die ook uitnodigt om naar buiten te gaan en te bewegen.'

3.2 Onze beleidsambities voor de periode 2024-2030

Ambitie 1 **Een goed basisaanbod van speel- en beweegplekken**

Op dit moment liggen in sommige wijken veel kleine speelplekken op korte afstand van elkaar. De inrichting van deze kleine plekjes is vaak beperkt en onderling weinig divers. Er zijn speelplekken die essentieel zijn om te behouden voor een goed basisaanbod. Welke minder essentieel zijn zullen soms geclusterd worden, om tot een eerlijke verdeling en een gevarieerd en uitdagende speel- en beweegaanbod te komen. Dit zorgt ervoor dat we buitenspelen en bewegen nog meer stimuleren, er meer ontmoeting plaatsvindt van de wijk op grotere speelplekken en kinderen meer worden uitgedaagd. Kinderen spelen overal en niet altijd waar ze wonen (bij vriendjes, opa's/oma's, opvang of bij gescheiden ouders). Een goed basisaanbod van speelplekken is belangrijker dan inrichting van plekken gebaseerd op demografische gegevens, omdat demografie sneller verandert dan de duur dat speel- en beweegtoestellen in een wijk staan. Natuurlijk houden we enigszins rekening met de

demografie en ontwikkeling in een wijk. Maar omdat toestellen +-20 jaar meegaan, is demografie niet leidend in wijkspeelplannen.

Hoe voeren we dit uit?

- Per wijk maken we een wijkspeelplan waarin staat welke speelplekken behouden blijven en welke niet. In wijken waar veel kleine speelplekken dicht bij elkaar liggen, willen we minder van deze kleine plekken opnieuw met speeltoestellen inrichten. In plaats daarvan investeren we in centrale plekken met een uitgebreider en divers aanbod. Bij het opstellen van een wijkspeelplan betrekken we inwoners. Over het wijkspeelplan zal worden geparticipeerd met inwoners. Zij denken mee over zowel het wijkspeelplan als de specifieke inrichting van locaties. De planning van de speelplannen per wijk staat in bijlage 6.
- De bovenwijkse voorzieningen worden vervangen volgens de planning die in bijlage 6 staat.

Ambitie 2 Inclusief spelen: samenspeelplekken creëren

Als we kijken naar inclusieve en toegankelijke speelplekken kan Etten-Leur nog veel te verbeteren. Wel staan er verspreid over de gemeente inclusieve toestellen, zoals mandschommels of speelpanelen. Het is een onderwerp wat de afgelopen jaren bij ieder wijkspeelplan wordt meegenomen. Want een inclusieve samenspeelplek vraagt ook zorg voor een goede toegang, looproute en ondergronden. We passen dit al aan bij verbeteringen van speelplannen. Maar omdat inclusieve speeltoestellen kostbaarder zijn dan andere speel- en beweegtoestellen, lukt het niet deze aan te schaffen binnen de huidige budgetten.

Hoe voeren we dit uit?

We vormen 5 bestaande speelplekken om naar 5 samenspeelplekken, verspreid over de gemeente. Dit is een grote klus, daarom beginnen we in het jaar 2025 bij één: het Oderkerkpark in Centrum Oost. Daarna verbeteren we de Grote Tour in Grauwe Polder (+- 2027), Speeltuin de Hoge Neer (+-2028), Spletting in de Keen (+-2029) en Thorbeckelaan in Sanderbanken (+ 2033). Dit gebeurt tijdens de uitvoering van een speelplan. Dan vindt participatie plaats en mogen inwoners hier ook over meedenken. Hierbij helpt clustering van veel kleine plekjes ook. Op grotere speelplekken kun je deze ambitie beter doorvoeren dan op veel kleine speelplekken. Juist dit pleit dus ook voor meer clusteren.

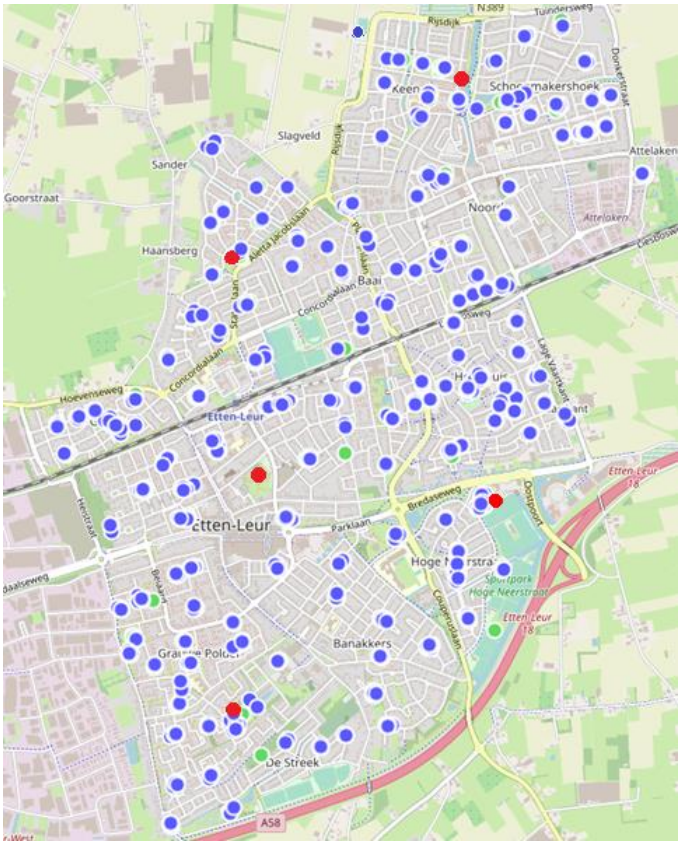

5 samenspeelplekken verspreid over Etten-Leur

Wijkspeelplek Thorbeckelaan heeft een inclusief belevenispad, een mandschommel, spellenwand en een basketbalveld

*Op een samenspeelplek is **100%** welkom*
***70%** van de speelaanleidingen zijn bereikbaar voor iedereen*
***50%** van de speelaanleidingen zijn bespeelbaar voor ieder kind en gericht op het stimuleren van ontmoeting en samenspelen*

** Bron stichting het gehandicapte kind*

Ambitie 3

Meer uitdaging toevoegen op wijkspeelplekken voor de doelgroep 9+

Op dit moment is het aanbod op de grotere wijkspeelplekken vaak gericht op een jonge doelgroep (0-9 jaar). Terwijl deze speelplekken juist ruimte bieden voor kinderen die de blok- en buurtplekken (zie bijlage 4) zijn ontgroeid. Landelijke trends en de enquêteresultaten onder Etten-Leurse inwoners laten zien dat kinderen van 9+ niet snel bij een speelplek voor de deur spelen. Zij zoeken een grotere speelplek op met meer avontuur, meer fysieke uitdaging of uitdaging in hoogte. Op sommige wijkspeelplekken staan wel veel toestellen, maar missen kinderen uitdaging. In het kader van samen gezond leven is dit juist de doelgroep waar we een impuls aan moeten geven, als we ze willen stimuleren om naar buiten te gaan. Wij vinden het belangrijk dat buurt- en wijkspeelplekken voldoende aantrekkingskracht, aanbod en ruimte bieden om inwoners uit de hele wijk samen te brengen. Met een budgetverhoging per wijk kunnen we naast alleen vervangen wat er staat, meer uitdagende toestellen toevoegen zoals een hoog toestel, een kabelbaan of een crossbaantje.

Hoe voeren we dit uit?

Wijkspeelplekken meer naar behoefte van de leeftijd 9+ inrichten kan op 2 manieren: a) door meer uitdaging toe te voegen of b) waar geen wijkspeelplek is, vormen we een buurtplek om naar een wijkspeelplek. Dit bekijken we per speelplan. We overleggen met inwoners wat de meest geschikte plek hiervoor is. De plek moet bijvoorbeeld niet te dicht op huizen liggen. We zoeken hierin steeds naar balans tussen direct nabij en sociale controle/het voorkomen van overlast. Park de Grient en het Vogelaarpark in wijk Hooghuis zijn voorbeelden waar je uitdagend kan spelen, sporten, bewegen en elkaar kan ontmoeten. Andere wijken hebben de ruimte wel, maar daar mist de uitdaging, zoals in de Grote toer in Grauwe polder. Concreet voeren we deze ambitie per wijk tegelijkertijd uit met de speelplannen. Dit vraagt dus steeds om maatwerk.

Ambitie 4

Een beweegvriendelijke leefomgeving met breder beweegaanbod voor jong én oud

Op dit moment is er in Etten-Leur een goede basis van sport- en beweegaanbod. Naast voetbalvelden plaatsten we een skatebaan en 2 calisthenicsparken, waarvan die in de Grient in maart 2023.. En in mei 2023 plaatsten we in samenwerking met wijkvereniging de Keen beweegtoestellen bij het voetbalveld aan de Rijsdijk.. We zien dat het een belangrijke trend is, dat inwoners de openbare ruimte gebruiken voor zowel individuele- als groepssport en beweging. Beide recente ontwikkelingen zijn bewonersinitiatieven.
Ook in het sport- en preventieakkoord is een van de uitgangspunten om kinderen en volwassenen meer te laten bewegen. Doel is om een gezonde, sportieve en sociale gemeente te creëren. En bewegen in te zetten als preventie, zoals beschreven in het GALA-akkoord. Daarnaast blijkt uit veldonderzoek dat er voor volwassenen/ ouderen te weinig beweegmogelijkheden zijn zoals fitness, beweegtoestellen en calisthenics. Deze toestellen zijn voor zowel jongeren als ouderen te gebruiken om kracht op te bouwen.
Jongeren gaven in het veldonderzoek aan een volwaardig basketbalveld (met 2 baskets) te missen. Bij al deze voorzieningen denken we na over toegankelijkheid voor alle doelgroepen. Als we bij basketbal zorgen voor in hoogte verstelbare baskets creëren we een veelzijdige voorziening die én voor de allerkleinsten te gebruiken is én voor ouderen om te blijven oefenen met deze balsport én inclusief is voor inwoners in een rolstoel.

Hoe voeren we dit uit?

Een breder beweegaanbod voor jong én oud creëren kan op 2 manieren. a) een wijkspeelplek of bestaande bovenwijkse voorziening wordt uitgebreid met bewegen/sporten of b) we leggen op een grenslocatie van wijken een nieuwe bovenwijkse voorziening aan. Zo zijn we al in een ver stadium met de wens voor een Urban Sports park uit het plan What's Next. Dit is een team van jongeren en jonge ondernemers die hun talenten inzetten 'voor en door' Etten-Leur. De realisatie van een Urban Sports park bij de skatebaan door uitbereiding van calisthenics/fitness en basketbal is onderdeel van deze ambitie. Het benodigde budget is meegenomen in de eerste bestuursrapportage (berap) 2024. Bij akkoord van de raming in de eerste berap 2024 realiseren we dit nog in de 2e helft van 2024. Vervolgens realiseren we deze ambitie wanneer er ruimte is in de planning van de bovenwijkse voorzieningen.

De altijd druk bezochte skatebaan aan de Stijn Streuvelslaan

Het uitvoeren van de ambities kost tijd. We kunnen simpelweg niet overal tegelijk aan de slag. Dit betekent dat er wijken zijn die een aantal jaren moeten wachten tot we deze ambities doorvoeren. De planning van speelplannen per wijk en de bovenwijkse voorziening staat in bijlage 6.

4. Financiën

In dit hoofdstuk worden de financiën op orde gebracht, zodat we het speel- en beweegbeleid conform dit beleidsplan vorm kunnen geven.

4.1 Investeringen voor vervanging en middelen voor uitvoering beleidsambities

We vragen de gemeenteraad met het instemmen van het beleid om ook de budgetten voor spelen op het investeringsplan (IP) bij de begroting op te hogen. Alleen op deze manier kunnen we het speelbeleid conform dit beleidsplan vormgeven.

Speeltoestellen zijn van betere kwaliteit geworden en we zien in de praktijk dat ze langer meegaan. Daarom verhogen we de afschrijftermijn van speeltoestellen van 10 naar 20 jaar. Dit betekent dat de financiën van de totale vervangwaarde ook over langere tijd verspreid worden.

Ter voorbereiding van het nieuwe speel- en beweegbeleid maakten we een planning, waarin staat welke wijk in welk jaar wordt opgepakt (bijlage 6). De volgorde van de wijken is bepaald aan de hand van de meeste versleten speeltoestellen. Met deze planning spreiden we zowel het werk als de financiële lasten. Wijken verschillen in grootte en dus in speelaanbod, dus dit zorgt voor verschillende investeringsbudgetten die nodig zijn per jaar. Deze staan in de eerste regel van tabel 1.

Tabel 1

(bedragen x 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investeringen regulier (incl ondergronden etc)	177	236	444	269	189	168	-	223
Bovenwijkse speelvoorzieningen	34	34	34	34	34	34	34	34
Ambitie 2: Inclusief spelen	-	30	-	30	30	30	-	-
Ambitie 3: 9+ spelen	15	30	-	15	30	15	15	15
Ambitie 4: Breder sportaanbod voor jong en oud	60	-	30	-	30	-	30	-
TOTAAL	**€ 286**	**€ 330**	**€ 508**	**€ 348**	**€ 313**	**€ 247**	**€ 79**	**€ 272**

Voor de vervanging van de bovenwijkse voorzieningen we om een gemiddelde investering van €34.000 per jaar te budgetteren, zie regel 2.

Daarnaast komen er ambities uit het beleidsplan. In tabel 2 is te zien wat nodig is om deze te realiseren:

Tabel 2. Budget uitvoering ambities

Ambitie	**Aantal locaties**	**Nodig**	**Beschikbaar per jaar**
2. Inclusief spelen	5	€30.000 per locatie - totaal €150.000,-	geen
3. Meer uitdaging 9+	11	€15.000 per locatie - totaal €165.000,-	geen
4. Breder sportaanbod voor jong en oud	6	€30.000 per locatie - totaal €180.000,-	geen

Inclusief spelen en meer uitdaging toevoegen voor de leeftijd 9+ wordt uitgevoerd wanneer het wijkspeelplan aan de beurt is. Een breder sportaanbod voor jong en oud realiseren doen we wanneer er ruimte is in de planning van de bovenwijkse voorzieningen (bijlage 6).

Het benodigde budget voor de reguliere investeringen, de bovenwijkse voorzieningen en ambities zetten we af tegen het op dit moment beschikbare budget op het IP. In tabel 3 staat bij het totaal wat er nodig is om dit alles te realiseren. Vervolgens geven we aan wat er nu beschikbaar is op het huidige investeringsplan. En onderaan de streep staat welk extra budget we aanvragen.

Tabel 3 *

(bedragen x 1.000)	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**
Investeringen regulier (incl ondergronden etc)	177	236	444	269	189	168	-	223
Bovenwijkse speelvoorzieningen	34	34	34	34	34	34	34	34
Ambitie 2: Inclusief spelen	-	30	-	30	30	30	-	-
Ambitie 3: 9+ spelen	15	30	-	15	30	15	15	15
Ambitie 4: Breder sportaanbod voor jong en oud	60	-	30	-	30	-	30	-
TOTAAL	**€ 286**	**€ 330**	**€ 508**	**€ 348**	**€ 313**	**€ 247**	**€ 79**	**€ 272**
beschikbaar op huidig investeringsplan	286	186	157	91	-	-	-	-
AANVRAAG EXTRA BUDGET	**€ 0**	**€ 144**	**€ 351**	**€ 257**	**€ 313**	**€ 247**	**€ 79**	**€ 272**

** Vanaf 2028 staat er geen budget opgenomen op het investeringsplan, omdat we altijd maar 4 jaar vooruitkijken.*

** Het reguliere investeringsbudget van 2024 is inclusief € 65.000,- voor de vervanging van speelschip de Keen aan het Slagveld.*

** In 2030 zie je geen reguliere investeringen, omdat wijk de Streek dan aan de beurt is en hier dan nog geen speeltoestellen aan vervanging toe zijn. Wanneer er met dit beleidsplan wordt ingestemd is er voor deze wijk wel budget beschikbaar om meer uitdaging voor de doelgroep 9+ toe te voegen. Dit realiseren we in een compact wijkspeelplan.*

4.2 Beheer en onderhoud

Het is raadzaam om rond de 3% per jaar van de totale waarde van de toestellen te reserveren voor onderhoudskosten (klein onderhoud, reparatie en inspectie van de toestellen en ondergronden). De totale toestelwaarde in Etten-Leur is € 2.442.994. En het huidige beschikbare budget voor onderhoud is € 68.691 per jaar. Dit is dus rond de 3%. Dit budget is op orde en zo ervaren we dit ook in de praktijk. Op het moment dat dit bijgesteld moet worden, gebeurt dit in de reguliere planning en control-momenten (begroting en tussentijdse rapportages). Mogelijke redenen om budget bij te vragen zijn stijgende materiaal- en personele kosten en areaaluitbreiding.

5. Samenvatting

In dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste zaken uit dit beleidsplan nog even op een rij:

- Onze visie op spelen en bewegen
- Onze beleidsambities voor de periode 2024 -2030
- Financiën op orde

We zorgen voor voldoende ruimte om te spelen en te bewegen voor jong en oud. We realiseren een aantrekkelijk aanbod van speel- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte. Omdat we gezonde kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen van belang vinden, willen we buiten spelen en bewegen ook stimuleren. Spelen en ontmoeten is essentieel voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren. We omschrijven onze visie op spelen en bewegen als volgt:

“Spelen en bewegen is van belang voor ontwikkeling en gezondheid van ons allemaal. Een beweegvriendelijke openbare ruimte stimuleert jong en oud om naar buiten te gaan en elkaar te ontmoeten (sociale verbinding). Buitenspelen en bewegen is niet alleen leuk en goed voor gezondheid en ontwikkeling maar draagt bij aan motorische, creatieve en emotionele ontwikkeling.

Met inclusief spelen dragen we ook bij aan een inclusieve samenleving, waarin iedereen mee kan doen. Tot slot zijn ook aspecten als duurzaamheid, een goede spreiding en variatie onderdelen van onze visie op spelen en bewegen. ”

Om onze visie te verwezenlijken beschrijven we een viertal ambities in dit beleidsplan:

- We realiseren een goed basisaanbod van speel- en beweegplekken. We onderscheiden daarbij blokplekken, buurtplekken, wijkspeelplekken, bovenwijkse speelvoorzieningen en voetbalvelden (zie bijlage 4).
- We realiseren inclusief spelen, door het creëren van 5 samenspeelplekken.
- We realiseren meer uitdaging op wijkspeelplekken voor de doelgroep 9+.
- We realiseren een beweegvriendelijke leefomgeving met breder beweegaanbod voor jong en oud.

Met dit beleidsplan brengen we de benodigde financiële middelen voor het speel en beweegbeleid op orde. Dit geldt zowel voor vervangingsinvesteringen, als voor investeringen voor de bovengenoemde beleidsambities als voor het onderhoud en beheer van de speelvoorzieningen en speelplekken.

6. Bijlagen

Bijlage 1 – Doelgroepen

Kinderen en jongeren

In het beleid onderscheiden we 4 leeftijdscategorieën onder de 0-18 jarigen. Deze verdeling sluit aan bij de fysieke en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen en bijbehorende vorming van gedrag en spel. Hoe ouder het kind, hoe groter de actieradius en ruimte die zij nodig hebben om vrij te bewegen. Deze leeftijdsverdeling wordt ook in de speelplannen per wijk aangehouden:

Leeftijds-Categorie in jaren	Aantal kinderen in Etten-Leur	Percentage van alle 0-18 jarigen	Speelvormen /speelontwikkeling per leeftijdsgroep
0-4	2120	23 %	Rollenspel, fantasie, contact met andere kinderen en ontdekken van ruimtes. Kleine gemakkelijk toegankelijke speeltoestellen of speelaanleidingen. Materialen als water, gras, takjes blaadjes. Kleurgebruik.
5-8	1864	20 %	Samenspel, regelspel, balspel, gevarieerder en wilder beweegspel, grenzen verleggen. Klimmen, schommelen, hogere glijbanen. Ruimte voor fietsen en steppen.
9-12	1953	21 %	Samenspel, sport, competitie, opzoeken risico, minder regelspel. Overgang van spelen naar ontmoeten. Trapveldje, fysieke uitdaging, variatie in speeltoestellen. Avontuurlijke inrichting met risicovolle elementen. Ruimte om zelf spel te ontwikkelen en minder gebonden aan buurt.
13-18	3249	36 %	Ontmoeting en sport, chillen in groepsverband, fysieke en sociale grensverlegging. Uitdagende sportmogelijkheden als freerunning, skatepark, fietscross. Ruime sportvelden. Ruimte voor ontmoeting, bankjes bij sportplekken, ontmoeting buiten bebouwde kom voor scooters.
Totaal	**9204**	**100%**	

Peildatum: 01-01-2024

Volwassenen en ouderen

Zoals we zeggen; ‘Spelen en bewegen-Jong geleerd, is oud gedaan’. We willen dat kinderen vroeg in aanmerking komen met spelen en bewegen. Hen enthousiast maken, zodat spelen en bewegen vanzelfsprekend wordt in hun leefstijl. Ook voor volwassenen en ouderen is bewegen gezond. Ouderen blijven langer fit en kunnen langer meedoen. We stimuleren het om zo gezond en fit mogelijk oud te worden. De leeftijdsverdeling bij deze inwoners:

Leeftijdscategorie in jaren	Aantal in Etten-Leur	Percentage van alle 0-100 jarigen	Behoeftes
19-24	2903	8,1 %	Bewegen, ontmoeten, sociaal contact
25-35	5602	15,5 %	
36-45	5722	15,9 %	
46-55	6216	17,2 %	
56-65	6210	17,2 %	
66+	9406	26,1 %	Bewegen, ontmoeten en sociaal contact in groene omgeving met bankjes om te rusten
Totaal	**36.059**	**100%**	

Peildatum: 01-01-2024

Bijlage 2 - Beoordelingsschema's veldwerk

Speelplan

Beoordelingsschema - speelbuurtniveau

	1	2	3	4	5
					
Formeel speelaanbod	• geen speelplekken of een duidelijk onderaanbod	• wel speelplekken • geen goede buurtplek	• voldoende speelplekken • buurtplek (indien nodig) • aanbod niet uitzonderlijk	• leuke speelplekken • buurtplek (indien nodig)	• goed gevarieerd aanbod! • meerdere goede buurtplekken of uitzonderlijke voorziening(en)
					
Sportaanbod	• geen sportplekken	• minimaal sportaanbod (enkel trapveld)	• voldoende sportaanbod (minstens 2 verschillende sportvormen)	• goede sportplekken (voetbalkooi, kunstgras, verschillende sportvormen)	• goed gevarieerd aanbod! • naast voetbal bijvoorbeeld ook skate, freerun etc. • sportruimte van goede kwaliteit
					
Groen	• geen bespeelbaar groen	• saai bespeelbaar groen (grasveldjes)	• bespeelbaar groen aanwezig	• leuk bespeelbaar groen • goede verstopplekken • variatie in (meerdere) groenplekken	• goed gevarieerd aanbod! • elementen als natuureducatie, hoogteverschillen, spelen met water en natuurspeelterrein
					
Spelen op straat	• nauwelijks mogelijk • smalle stoepen • hoge parkeerdruk van zowel auto's als fietsen	• beperkt mogelijk • smalle stoepen • verspreid in de buurt pleintjes • hoge parkeerdruk	• brede stoepen • verspreid in de buurt pleintjes	• brede stoepen (zonder geparkeerde fietsen) • verspreid in de buurt pleintjes • lagere parkeerdruk	• autovrije straten, parkeren buiten de buurt • brede stoep en de straat als speelplek
	1	2	3	4	5
Activiteiten	• geen activiteitenaanbod, ook niet in aangrenzende speelbuurt	• alleen activiteitenaanbod binnen (gymzalen, buurthuizen)	• activiteitenaanbod buiten in aangrenzende speelbuurt	• activiteitenaanbod op openbare speelplek in de speelbuurt	• regelmatig activiteitenaanbod voor verschillende doelgroepen

Speelplan

Beoordelingsschema - pleknIveau

	1	2	3	4	5
Ligging en situering *					
	• onveilig	• onhandig	• kan beter, maar voldoende	• goed doordacht, gerichte maatregelen genomen	• ideaal, alle inrichtingscriteria meegenomen
Inrichting *					
	• los toestel, weinig vrije ruimte • geen speel- en verblijfwaarde	• enkele speelvormen • beperkte uitdaging (speelvorm en leeftijd)	• plek met voldoende speelwaarde voor de beoogde doelgroep en genoeg vrije ruimte	• prettige plek; goede verblijfswaarde, speelmogelijkheden én vrije ruimte	• uitdagende, diverse plek, geschikt voor meerdere doelgroepen • hoge verblijfs- en speelwaarde
Huidige staat					
	• onveilig	• onaantrekkelijk, verweerd	• kan beter, maar voldoende	• in prima staat	• gloednieuw
Klimaatbestendigheid					
	• verhard, geen beschutting	• (deels) natuurlijke ondergrond, maar geen beschutting • **óf** verhard, maar wel voldoende beschutting	• (deels) natuurlijke ondergrond, beperkte beschutting • **óf** verhard, maar voldoende beschutting aangevuld met struiken en plantsoenen rondom	• (deels) natuurlijke ondergrond en goede beschutting	• doelbewust ingericht als klimaatbestendige plek (wadi, waterplein, schaduwzones)
Toegankelijkheid					
	• niet toegankelijk (zandondergrond, omheining, geen verlaagde drempel)	• wel toegankelijk (verhard pad, verlaagde opgang) • maar geen speelmogelijkheden	• toegankelijk • extra aandacht voor doelgroep: bv.: voldoende verharde ruimte (bewegingsvrijheid)	• toegankelijk • rekening gehouden met doelgroep: afstemming toestellen en ondergronden en toevoegen speelaanleidingen op verharding	• toegankelijk en inclusief! • mede ingericht voor specifieke doelgroep: ruimte, speeltoestellen, -aanleidingen afgestemd gebruikers met een beperking

*** Beoordeling afhankelijk van de soort locatie**

Bijlage 3 - Onderzoeksresultaten veldwerk

De buitenspeelruimte bepaalt voor een groot deel de kwaliteit van de leefomgeving. Daarom is we in de zomer van 2023 veldonderzoek uitgevoerd in samenwerking met bureau Speelplan. Alle speelplekken zijn bezocht, beoordeeld en ingedeeld op basis van ligging, bereik, inrichting en functie, speelwaarde, klimaatbestendigheid en toegankelijkheid.

Samenvatting

De staat van de toestellen verschilt erg per wijk. Het onderhoud is goed bijgehouden, maar in een aantal wijken is vervanging van toestellen uitgesteld. Daar zijn veel toestellen ouder dan 15 jaar, sommige zelfs ouder dan 20 jaar. In die wijken zijn veel toestellen tegelijkertijd aan vervanging toe. Sommige plekken zijn goed beschut door bomen, maar andere speelplekken staan vol in de zon. Hier liggen nog kansen voor klimaatbestendigheid.
Ook zagen we dat er in een aantal wijken veel kleine speelplekken zijn. De inrichting is vaak minimaal en onderling weinig divers.
Toegankelijkheid en inclusiviteit zijn thema's waar nog veel winst te behalen valt in Etten-Leur. Verspreid door de gemeente zien we inclusieve toestellen staan. Maar deze zijn niet altijd goed bereikbaar. Het ontbreekt aan een verhard pad of ze liggen op een verhoogd stuk grond met daaromheen een stoep zonder opgang.
Op sommige speelplekken staat een breed aanbod aan toestellen, maar de fysieke uitdaging en de uitdaging in hoogte ontbreekt.
Ook bekeken we de mogelijkheden om buiten te sporten. Naast de bovenwijkse voorzieningen staan er verspreid over Etten-Leur 8 basketbalpalen. Maar deze zijn allen niet voorzien van een goede ondergrond en belijning om het spel goed te kunnen spelen. In iedere wijk is ruimte om te voetballen bij kleine goaltjes, grote goals, of op vrije grasvelden. De skatebaan aan de Stijn Streuvelslaan ligt er netjes bij en is altijd druk bezocht. Verder is het sportaanbod in de openbare ruimte niet divers. De vraag naar buiten sporten op fitness- of calisthenicstoestellen is daarentegen wel gestegen.
Aanvullend horen we graag de mening van inwoners in Etten-Leur zijn via de enquête. Zeker om jong tot oud in beweging te houden, is het belangrijk de openbare ruimte hier aantrekkelijk voor te maken.

Resultaten per wijk

Baai

Wijk de Baai heeft 9 speelplekken, waarvan 7 kleine plekjes en 2 grotere speelplekken. De grotere speelplekken hebben genoeg ruimte, maar de uitdaging mist hier. Ook zijn de toestellen in deze wijk op de meeste plekken aan vervanging toe. Er zijn veel plekken waar kinderen kunnen voetballen, aan de Van Genkstraat en Van Rooylaan staan beide 2 grote goals, aan Baai 106 één klein goaltje en bij Baai 55 2 kleine goaltjes. De situering en spreiding van de speelplekken is hier goed. De staat van de speeltoestellen is niet optimaal. 67% van de speeltoestellen moet tot 2030 worden vervangen. Dit wordt een van de eerste wijken die voor het wijkspeelplan aan de beurt is.

Banakkers

Wijk Banakkers heeft 9 speelplekken en 1 beweegtuin van sportschool J&T, die wel openbaar toegankelijk is. Eén speelplek is een bovenwijkse voorziening bij het Brabantpark met de skatebaan, een basketbalveld en 2 grote goals op natuurgras. De 6 andere speelplekken zijn erg uitgebreid met veel toestellen. Voetballen kan bij de Muiderkring en Bovenas bij 2 grote goals en bij De Lange schoor en Kerkwerve bij 2 duikelrekken die als goaltjes kunnen worden gebruikt. De situering en spreiding van de speelplekken is hier goed. En de staat van de speeltoestellen is hier redelijk op orde. Er loopt hier een plan om uit te breiden met Urban Sports en fitness. En basketbal naar een hoger niveau te tillen uit het project van jongeren: What's Next. Tijdens dit beleid vragen we hier budget voor aan.

Centrum Oost

Deze wijk heeft 8 speelplekken, waarvan 2 grotere speelplekken waar wel ruimte is, maar de uitdaging mist. Bij de Tuinstraat staan 2 grote goals en aan de Europalaan staat een voetbalwand om te kunnen voetballen. De situering en spreiding van de speelplekken is hier goed met de ruimte die er is in het centrumgebied. De inrichting en huidige staat van de toestellen is wel aan verbetering toe, 80% moet vervangen worden tot 2030. Dit wordt een van de eerste wijken die voor het wijkspeelplan aan de beurt is.

Centrum West

Deze wijk heeft 6 speelplekken, waarvan 3 met een uitgebreide inrichting. Voetballen kan aan de Tolhuislaan, hier ligt midden in het groen een voetbalveld met 2 grote goals. Bij de Rochussenlaan staat 1 groot goal en een schietwand om te voetballen. De situering en spreiding van de speelplekken is hier goed met de ruimte die er is in het centrumgebied. De inrichting en huidige staat van de toestellen is wel aan verbetering toe, 66% moet vervangen worden tot 2030. Dit wordt een van de eerste wijken die voor het wijkspeelplan aan de beurt is.

De Grient

Deze wijk heeft 6 speelplekken, waarvan 1 wijkspeelplek in het centraal gelegen park de Grient. Dit is een combinatie van spelen en een bovenwijkse voorziening. Want hier is in 2022 een kunstgrasveld aangelegd bij 2 grote goals. En in maart 2024 zijn er calisthenicstoestellen bijgeplaatst om buiten bewegen optimaal te stimuleren. Het laatste wijkspeelplan was in 2021. Toen is de verdeling ook kritisch bekeken en zijn er 2 speelplekjes opgeheven in samenspraak met de buurt. De verdeling is nu dus helemaal op orde en de speeltoestellen zijn nog in goede staat.

De Keen

Wijkspeelplek Slagveld met het bekende speeltoestel ‘ het schip’ die binnenkort vervangen wordt na 23 jaar

Deze wijk heeft 11 speelplekken waarvan een voetbalveld met grote goals op natuurgras bij de Rijsdijk. Deze plek is nog in ontwikkeling, hier komen binnenkort op initiatief van inwoners nog beweegtoestellen voor zowel jongeren als ouderen bij. Ook staat in de Keen een bovenwijkse voorziening aan de Kwadestraat: een multicourt en calisthenicstoestellen. 2 van de 11 speelplekken zijn wijkspeelplekken: Slagveld en Spletting. Deze hebben een uitgebreide inrichting. Verder is de huidige staat van de toestellen in de wijk goed, omdat deze tijdens het wijkspeelplan in 2022 nog vernieuwd zijn. Met uitzondering van het meest bekende toestel in de omgeving: het schip. Tijdens het speelplan was het budget niet toereikend om deze te vervangen. Dit is inmiddels gecorrigeerd en deze wordt binnenkort met terugwerkende kracht vervangen voor een toestel gekozen door de buurt- en schoolkinderen.

De Streek

Dit is een van de nieuwste wijken van Etten-Leur. En heeft 5 speelplekken, waarvan 1 grote wijkspeelplek met kunstgras voetbalveld aan het Markiezaathof. De speelplekken zijn maximaal 5 jaar oud en mooi verdeeld over de wijk. De speeltoestellen zijn allemaal nog in nieuwstaat.

Etten-Leur Noord

Deze wijk heeft 10 speelplekken met een mooie verdeling. Het wijkspeelplan is in 2022 nog aan de beurt geweest en toen is er veel vernieuwd. Het heeft een wijkspeelplek aan Van ’t Hoffstraat. Hier is het aanbod aan toestellen groot, er staat ook een tiktokmuur. Wel mist hier de fysieke uitdaging en uitdaging in hoogte.

Grauwe Polder

Deze wijk heeft 22 speelplekken, waarvan een grote wijkspeelplek in de Grote Toer en de bovenwijkse voorziening: het Cruyffcourt aan de Hobodreef. Er zijn veel mogelijkheden om te voetballen bij de Paukeslag, Grote Toer, Contrabas, Gitaarhof, Vioolstraat en Vedelring. De situering en spreiding van de speelplekken is goed, al zijn er wat hofjes met veel kleine speelplekken op korte afstand. De staat van de toestellen is matig. Deze wijk zal na de centrumwijken, Hooghuis en Baai aan de beurt zijn voor het wijkspeelplan.

Hoge Neerstraat

De wijk Hoge Neer is een kleine wijk met 3 speelplekken, waarvan 1 grote in het midden van de wijk. Hier staan 21 speeltoestellen en je kan er voetballen, basketballen en tafeltennissen. De spreiding in de wijk is goed, net als de huidige staat van de speeltoestellen. Maar 1 toestel is op korte termijn tot 2027 aan vervanging toe.

Hooghuis

Deze wijk heeft 22 speelplekken, waarvan het Vogelaarpark met een uitgebreide inrichting en een multicourt. De verdeling is goed gespreid is over de wij, wel zijn er erg veel kleine plekjes. Bonte Specht, Plevier, Korhoen, Kuifeend en Meerkoet liggen erg dicht op elkaar. De huidige staat van de toestellen is aan verbetering toe. 70% van de toestellen is aan vervanging toe tot 2030, waarvan 46% op korte termijn voor 2027. Dit wordt de wijk die na de centrumwijken aan de beurt is voor het wijkspeelplan.

Sanderbanken

In Sanderbanken zijn 15 speelplekken waarvan 2 wijkspeelplekken aan de Thorbeckelaan en de Hooiweg. Hier staat een uitgebreid aanbod aan toestellen. Wel mist hier nog de fysieke uitdaging en uitdaging in hoogte. Er zijn veel mogelijkheden om te sporten, zowel voetbal als basketbal. Maar ook hier ontbreken lijnen om basketbal goed te kunnen spelen. De verdeling in de wijk is op orde. De algehele staat van de toestellen ook. Dit wijkspeelplan is recent vernieuwd in 2023.

Schoenmakershoek

Deze wijk heeft 15 speelplekken, waarvan 1 wijkspeelplek in Schoenmakerspark met een multicourt. De verdeling is netjes gespreid. In Schoenmakershoek-Zuid mag met het speelplan kritisch gekeken worden naar 3 hofjes die dicht op elkaar liggen. Het aanbod van speeltoestellen is zeer divers en in goede staat. Dit speelplan is recent vernieuwd in 2021.

De informatie uit het veldonderzoek is gebaseerd op bevindingen gedurende deze veldinventarisatie en is zodoende een momentopname. Hierdoor kan een bevinding in het rapport afwijken van de huidige situatie, bijvoorbeeld door aanpassingen in de tussentijd, gepleegd onderhoud of vernielingen.

Bijlage 4 - Indeling van verschillende speelplekken

Na veldonderzoek delen we speelplekken in categorieën: blokplekken, buurtplekken, wijkspeelplekken en bovenwijkse voorzieningen. Zo spelen we meer in op de speel- en beweegbehoeftes per leeftijdscategorie.

Blokplekken zijn speelplekken dicht bij huis, ingericht voor de directe omgeving en vooral voor de jongste doelgroep tot 8 jaar. Ze zijn belangrijk voor kinderen die nog niet zelfstandig naar grotere speelplekken verder in de wijk kunnen komen.

Buurtplekken zijn meer centraal gelegen in een buurt, ruimer opgezet en ingericht voor 0-12 jaar. Hier ontmoet je elkaar. Want hier loop je een blokje voor om als kinderen op een wat uitgebreidere speelplek willen spelen.

Wijkspeelplekken zijn van belang voor alle leeftijden, maar zeker voor kinderen die de blok- en buurtspeelplekken ontgroeid zijn. Daarom is het belangrijk dat deze speelplekken meer uitdaging bieden voor de leeftijd 9+. Hier staat vaak een bijzonder speel- of beweegtoestel en/of een uitgebreider aanbod.

Bovenwijkse voorzieningen bedienen naast de eigen buurt een veel groter gebied. Ze hebben een grote aantrekkingskracht door een uitgebreide/grote inrichting. Ze zijn in staat om veel gebruikers te ontvangen. Voor deze voorzieningen kom je ook van buiten Etten-Leur om te sporten/spelen.

Ook heeft Etten-Leur 26 voetbalvelden op natuurgras waar (grote of kleine) goals op staan. Deze zijn bij de gemeente in beheer en ook onderdeel van de speel- en beweegruimte.

Bijlage 5 - Enquête resultaten

Tussen 23 november en 18 december 2023 vulden Etten-Leurse inwoners een online vragenlijst in over spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare ruimte. De resultaten vormen een basis voor dit beleidsstuk. De vragenlijst is door 672 inwoners ingevuld. De meeste hiervan wonen in de wijk Grauwe Polder, Schoenmakershoek, de Keen, Hooghuis en Sanderbanken. De verdeling van de respondenten over de wijken komt ongeveer overeen met de bevolkingsverdeling over de wijken. De vragenlijst is het meest ingevuld door de jongeren van 13 t/m 18 jaar en daarna het meest door kinderen in de leeftijd tot 12 jaar. 17% van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld hebben of kennen iemand met een beperking die invloed heeft op buitenspelen- of bewegen. Verbeteringen die inwoners noemen voor inclusief spelen zijn het plaatsen van toestellen die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, bankjes plaatsen om uit te rusten en extra handvatten op bestaande speeltoestellen plaatsen. Als favoriete plekken noemen jongeren en volwassenen de grote speel- en sportplekken. De jongste groep kinderen spelen vaker bij de kleinere speelplekken dichtbij huis. In bijlage 2 staat een uitgebreide samenvatting van de resultaten.

Resultaten Vragenlijst - Gemeente Etten-Leur

Tussen 23 november en 18 december 2023 konden bewoners van de gemeente Etten-Leur een online vragenlijst invullen over spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare buitenruimte. Op deze pagina's zijn in tekst en op kaarten de resultaten van dit onderzoek weergegeven. Dit betreft vooral de trends, individuele reacties zijn niet zichtbaar.

De resultaten worden meegenomen in het op te stellen speelruimtebeleid.

Respons
In totaal hebben **672 mensen de vragenlijst ingevuld**. De meeste hiervan wonen in de wijk Grauwe Polder, Schoenmakershoek, De Keen, Hooghuis en Sanderbanken. De verdeling van de respondenten over de wijken komt ongeveer overeen met de bevolkingsverdeling over de wijken. De vragenlijst is voornamelijk door de jongeren van 13 t/m 18 jaar ingevuld en daarna door kinderen in de leeftijd tot en met 12 jaar.

Algemeen
Kinderen tot 18 jaar spelen elke dag tot een paar keer per week buiten. Volwassenen bewegen en sporten ook elke dag of een paar keer per week. Kinderen zijn vooral buiten in de speeltuin te vinden, jongeren op sportplekken en volwassenen in het groen.

Favoriete activiteiten
Favoriete activiteit bij kinderen is schommelen, gevolgd door glijden en voetballen/hockeyen. Jongeren chillen het liefst, gevolgd door spelen met een bal. Volwassenen hardlopen/wandelen het liefst en genieten van de natuur.

Welke sport een goede toevoeging in de buurt
Inwoners (13+) geven aan voetbal, fitness/calisthenics en een wandel/hardlooproute een goede toevoeging te vinden.

Favoriete plekken
Zie de aangegeven plekken op de kaart. Als favoriete plekken noemen jongeren en volwassenen de grote speel- en sportplekken, de kinderen tot 12 jaar spelen vaker in de kleinere speelplekken (dichtbij huis).

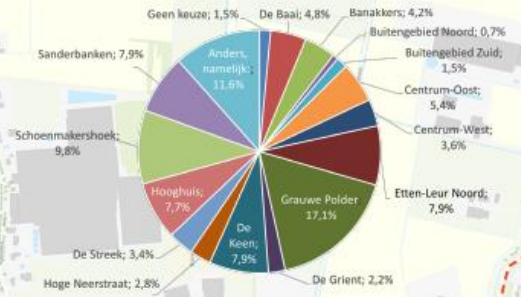

Resultaten Vragenlijst - Gemeente Etten-Leur

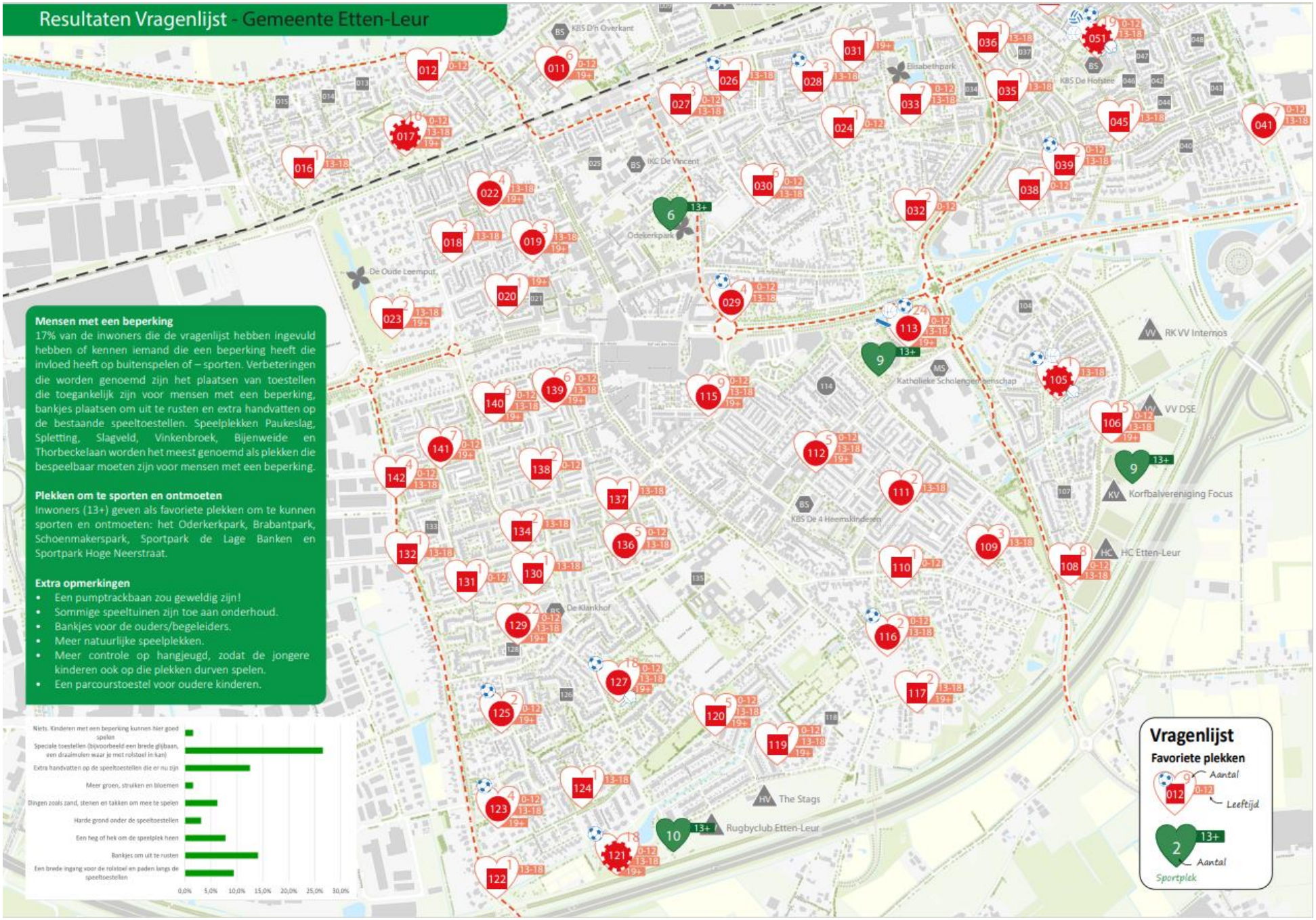

Mensen met een beperking

17% van de inwoners die de vragenlijst hebben ingevuld hebben of kennen iemand die een beperking heeft die invloed heeft op buitenspelen of – sporten. Verbeteringen die worden genoemd zijn het plaatsen van toestellen die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking, bankjes plaatsen om uit te rusten en extra handvatten op de bestaande speeltoestellen. Speelplekken Paukeslag, Spletting, Slagveld, Vinkenbroek, Bijenweide en Thorbeckelaan worden het meest genoemd als plekken die bespeelbaar moeten zijn voor mensen met een beperking.

Plekken om te sporten en ontmoeten

Inwoners (13+) geven als favoriete plekken om te kunnen sporten en ontmoeten: het Oderkerkpark, Brabantpark, Schoenmakerspark, Sportpark de Lage Banken en Sportpark Hoge Neerstraat.

Extra opmerkingen

- Een pumptrackbaan zou geweldig zijn!
- Sommige speeltuinen zijn toe aan onderhoud.
- Bankjes voor de ouders/begeleiders.
- Meer natuurlijke speelplekken.
- Meer controle op hangjeugd, zodat de jongere kinderen ook op die plekken durven spelen.
- Een parcourstoestel voor oudere kinderen.

Resultaten Vragenlijst - Gemeente Etten-Leur

0 tot en met 12 jaar

231 kinderen hebben de vragenlijst ingevuld, waarbij net iets vaker door kinderen vanaf 6 jaar.

Algemene vragen
Frequentie: de meeste kinderen spelen elke dag of een paar keer per week buiten.
Locatie: de meeste kinderen spelen het liefst op plekken met speeltoestellen.
Type spel: schommelen, glijden en voetballen/hockeyen.

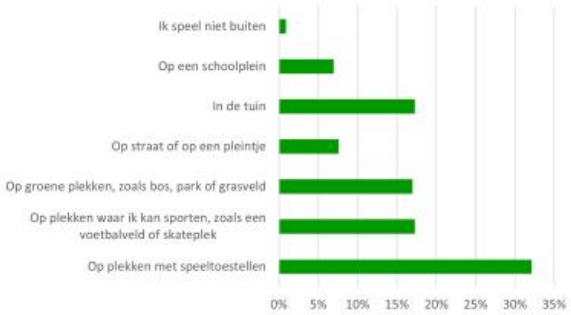

Speelplekken op de kaart
Favoriete plekken: 209x zijn plekken aangegeven als favoriet. Het meest populair zijn: Thorbeckelaan (12x), Grote Toer / Klaroenring (10x) en Markiezaathof (10x). Reden van favoriete plek werd het meeste genoemd dat de speeltoestellen er leuk zijn.

Verbeteringen die worden genoemd zijn nieuwe toestellen plaatsen die beter bij de leeftijd van kinderen passen en natuurlijke dingen toevoegen waarmee je kunt spelen (zoals takken en verstopbosjes).

Spelen met een beperking
21 kinderen hebben of kennen iemand met een beperking. Hierbij werd onder andere autisme en kinderen die rolstoel gebonden zijn genoemd.

13 tot 18 jaar

326 jongeren hebben de vragenlijst ingevuld.

Algemene vragen
Frequentie: jongeren spelen of sporten elke dag of een paar keer per week buiten.
Locatie: jongeren zijn het liefst buiten op een sportplek.
Type activiteiten: chillen en spelen met een bal.

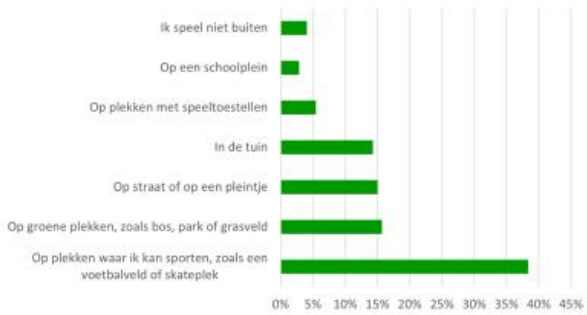

Speelplekken op de kaart
Favoriete plekken: 228x zijn plekken aangegeven als favoriet. Het meest populair zijn: Johan Cruyffcourt (17x), Skatebaan Parkline (13x), Vogelaarpark (12x), VV DSE (11x), Sportzone Multicourt (10x) en Schoenmakerspark (10x).

Als verbeteringen worden genoemd het toevoegen van nieuwe toestellen die beter bij de leeftijd van jongeren passen en het toevoegen van meer sporten, zoals een crossbaan of basketbalveld.

Bewegen en spelen met een beperking
38 jongeren hebben of kennen iemand met een beperking. Genoemd wordt ADHD, een verstandelijke beperking en een visuele beperking.

19 jaar en ouder

115 volwassenen hebben de vragenlijst ingevuld, voornamelijk in de leeftijd eind 20 tot 40 jaar, veel ouders met kinderen.

Algemene vragen
Frequentie: volwassenen sporten en bewegen elke dag of paar keer per week buiten.Locatie: op groene plekken, zoals het bos, park of grasveld.
Type activiteiten: hardlopen/wandelen en genieten van de natuur.

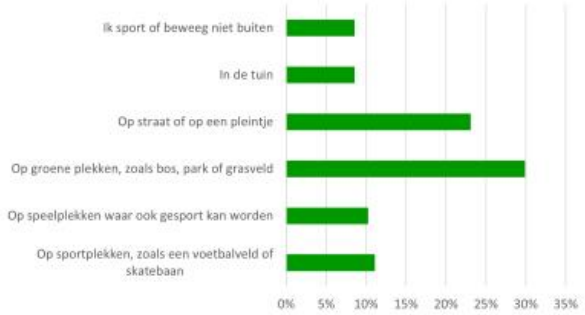

Speelplekken op de kaart
Favoriete plekken: 65x zijn plekken aangegeven als favoriet. Het meest populair zijn: Grote Toer (6x), Park de Grient (5x), Skatebaan Parkline (4x), Spletting (4x) en Schoenmakerspark (4x).

Verbeteringen zien 19+'ers vooral in meer sporten toevoegen en de sporten die er zijn verbeteren (bijvoorbeeld het doel en de ondergrond).

Bewegen en spelen met een beperking
15 mensen van 19 jaar of ouder hebben of kennen iemand met een beperking. Hierbij wordt onder andere autisme, mensen die rolstoelgebonden zijn en mensen met een verstandelijke beperking.

Bijlage 6 – Schema wijkspeelplannen en bovenwijkse voorzieningen

Schema wijkspeelplannen

Jaar	Locatie
2022	De Keen
2022	Schoenmakershoek
2022	Etten-Leur Noord
2023	Sanderbanken
2024	Beleid herzien
2024	Baai
2025	Centrum Oost
2025	Centrum West
2026	Hooghuis
2027	Grauwe Polder
2028	Hoge Neerstraat
2028	Banakkers
2029	De Keen
2030	De Streek
2031	Etten-Leur Noord
2031	De Grient
2032	Schoenmakershoek
2033	Sanderbanken
2034	Uitloop – beleid herzien
2035	Baai

** Dit schema is een inschatting en hier kan eventueel vanaf geweken worden.*

Schema van de bovenwijkse voorzieningen

Naam	**Locatie**	**Installatiedatum**	**Levensduur**	**Vervangjaar**
Kunstgrasveld	Grijsoord	2007	20	2027
Kunstgrasveld	Van ’t Hoffstraat 54	2007	20	2027
Kunstgrasveld	Karnsberg	2010	20	2030
Multicourt	Schoenmakerspark/Muldersweg	2010	20	2030
Multicourt	Park Hooghuis/Kraanvogel 12	2013	20	2033
Calesthenicspark met gietvloer	Plantijnlaan/Kwadestraat	2016	20	Gefasseerd 2024 tot 2036.
Multicourt met Johan Cruyff kunstgrasveld	Hobodreef	2022	15	2037
Multicourt op asfalt	De Keen / Plantijnlaan-Kwadestraat	2020	20	2040
Kunstgrasveld	De Streek	2021	20	2041
Kunstgrasveld	Grient	2022	20	2042
Skatepark	Stijn Streuvelslaan	2017	25	2042

** Dit schema is een inschatting en hier kan eventueel vanaf geweken worden.*

Bijlage 7 - Kaders nieuwbouw

Bij nieuwbouwprojecten is het essentieel dat spelen en bewegen van begin af aan aandacht heeft en wordt meegenomen in de ontwikkeling van de buitenruimte conform het beleid. Bij elk nieuwbouwproject of een kleinschalige binnenstedelijke ontwikkeling, moeten we bepalen hoeveel speelruimte er nodig is. Dit doen we door te kijken naar de huidige kaart waarop alle speel- en beweegplekken in Etten-Leur staan. We bekijken het aantal huishoudens waarmee uitgebreid wordt, wat de doelgroep is, wat een goede spreiding van speel- en beweegplekken is, waar nieuwe plekken moeten worden aangelegd en welk budget er nodig is.

De speelruimte moet ten alle tijden zo min mogelijk worden versnipperd over de openbare ruimte. Er moet tenminste één grote, voldoende centrale speelplek zijn in een wijk om spelen en bewegen te stimuleren. Dit om de bewegingsvrijheid van kinderen te vergoten en de rol van een wijkplek als ontmoetingsplek voor de wijk te versterken. Belangrijk is hierin ook de padenstructuur, zodat het voor iedereen bereikbaar is. En bij een nieuwe grote wijk leggen we hierbij een aantal blok- en buurtplekjes aan, zodat er een goede verdeling is over de wijk.

De gemeente bepaalt te allen tijde welke speel- of beweegplek er wordt aangelegd. Dit is dus geen taak van een ontwikkelaar/bouwbedrijf. Het ontwerp moet altijd naar de gemeente worden bepaald en de medewerker spelen en bewegen toetst dit samen met de collega spelen en bewegen van de buitendienst. Het is belangrijk om bijvoorbeeld de afstand tot de huizen in de gaten te houden, te zorgen voor een divers en uitdagend aanbod en te kijken naar het materiaal en de levensduur van de toestellen. Onder andere omdat het beheer van de toestellen voor de komende 15-20 jaar vervolgens ook naar de gemeente komt. Op die manier kan er vanaf het begin een gezonde wijk gecreëerd worden, die het aantrekkelijk maakt om buiten te spelen en te bewegen.

Daarom hebben we een concreet lijstje met kaders voor nieuwbouw, als hulpmiddel bij nieuwbouwprojecten:

Concrete lijst met kaders voor nieuwbouw

- Ruimteclaim: 3% van totale oppervlakte nieuwbouwproject, incl. groen en infra. 3% zoveel mogelijk aaneengesloten ruimte, niet versnipperd.
- Benodigd budget voor aanleg speelplekken nieuwbouw:
    - 35.000 euro voor kleine speelplek – minimaal 500 m2
    - 55.000-80.000 euro voor centrale buurtplek – minimaal 1500 m2
- Afstemming beheer en speelbeleid: gehele traject, vanaf tekentafel (daarvoor) tot realisatie. Speelplekken en speelruimte in algeheel moeten voldoen aan groenbeleid en speelbeleid.
- Kleine speelbuurt (tot 10 ha.): Tenminste een blokspeelplek (minimaal 500m2) binnen 200 meter van elke woning.
- Grote speelbuurt (10 ha. of meer): Tenminste 1 goede buurtplek (minimaal 1500m2) binnen 400 meter van elke woning en een netwerk van blokplekken binnen 200 meter van elke woning.
- Vaststelling nieuwbouwopgave: hoeveel woningen, waar, welke mate van stedelijkheid? Hoogbouw = meer speelruimte creëren.
- Plaatsing speeltoestellen afstand woningen: minimaal 10 meter. Toestellen die hoger zijn dan plateauhoogte 2 meter moet rekening worden gehouden dat er geen inkijk in tuinen/huizen is.
- Toestelkeuzes: gemeente kijkt naar materiaalsoort, typen, hoogten etc. om te voorkomen dat op elke plek hetzelfde komt te staan. Rekening houden dat toestellen er 15-20 jaar staan. Dus indeling aanhouden van blok-, buurt-, wijkplekken en bovenwijkse voorzieningen.

- Ondergronden: in lijn met beleid/richtlijnen uitvoering.
- Participatie: bij inrichting van speelplekken bij nieuwbouw verloopt de participatie altijd via de gemeente/in samenwerking met de gemeente om zo verwachtingen bij (toekomstige) bewoners te kunnen managen en geen beloftes te doen die niet nagekomen kunnen worden.
- Realistische sfeerimpressies: een waarheidsgetrouw beeld schetsen van de speelplekken die in de wijk komen. Geen mooie beelden van de woonwijk in wording tonen en in werkelijkheid getoond, incl. uitbundige speelplekken, die er dan in werkelijkheid niet altijd komen. Uiteindelijk wordt de gemeente daar door bewoners op aangekeken.